

Ma ei saa küll öelda, et ma sellist debatti silmas pidasin. Mina ei arvanud, et tuleks Vooglaiu tekstist kiskuda välja lauseid ja siis nendega mängida. Ikka kogu teksti vaimu ja mõtte üle oleks vaja diskuteerida. Samas isegi nende, ilmselt sulle kõige enam meeldivate, lausete tõlgendamisel pole saa ju üldse mingit diskussiooni suutnud jätkata. Kahjuks on suur osa sinu ütlusi demagoogilised ja emotsionaalsed ning ei analüüsi sisuliselt oponendi seisukohti. Tegemist on lihtlabase mahategemisega ja seda huvitavam on sinu teksti lõpplause, kus sa minult argumente küsid☺. Aga olgu, eks ma püüan sind valgustada oma arusaamisega asjast. Võtan aluseks sinu seisukohad ja vabandan ette – läks pikaks

1. Ülo Vooglaid: "Arutelu ei olnud, aga otsus tehti ja selle täitmine usaldati Eesti Koostöö Kogule."
Agu Laius: avalik arutelu on toimunud Eesti ühiskonnas juba palju kuid, esitatud on ka väga konkreetseid lahendustepanekuid (nt erakondade rahastamise korrastamiseks, DASAde mittekäivitamiseks jt).

Raivo Uukkivi: Kui nüüd lugeda mõttega seda „Ühiskond on tiine. Rahvas kannatab küll kaua, aga mitte lõpmata kaua ja on asju, mida ei taluta ega andestata. Harta 12 tekitas uue olukorra. Vabariigi Presidendil ei sobinud seda ignoreerida ignoreerida ja ehkki Kadriorus polnud ei aega ega ka jõudu ettevalmistusteks, korraldati Jääkeldris paaritunnine avalik arutlus, kus mõned inimesed said öelda mõned repliigid.“, siis peaks saama aru, mida Vooglaid mõtles kui ütles, et arutelu ei olnud. Jääkeldris ei olnud sisulist arutelu. Loomulikult on spontaanne arutelu ühiskonnas toimunud, teravad küsimused jõuavad pressis ja siis toimub arutelu (sõim) kommentaariumites, kuid kõige selle kandepind on kitsas. Võimuerakonnad räägivad vabakonna toetamisest vaid möe pärast. Tegemist on mingite projektipõhiste tegevustega ja sinu poolt nimetatud kuuluvad sinna hulka. Sealjuures need nimetatud on hea näide, et mingit plaanipärasust pole on vaid tulekahjude kustutamine. Seega selle artikli kontekstis on Vooglaiul õigus, vähemalt minu arust - rahva kannatus on katkemas.

2. Ülo Vooglaid: "Siiani on analüütiline töö tegemata."
Agu Laius: Ülo lemmikargument, sest mistahes analüüs ei ole tema silmis piisav. Ja kui ta nii väidab, siis mõjub see paljudele lugejatele, aga on sisutu.

Raivo Uukkivi: see on hea näide, kus sa räägid, et argumenteerid, aga tegelikult annad oponendi mõttele hinnangu – sisutu ja ei vaevu seda millegagi tõestama. Tõestuseks ei sobi väide „sest mistahes analüüs ei ole tema silmis piisav“ Kui nii juba ütled, siis too ka näiteid. Muide siinkohal on jälle vaja öelda, et sa oled lõdvalt võtnud ühest lõigust ühe lause, mis tegelikult on kogu lõigus kirjutatu kokkuvõte, järeldus. Seega antud artikli kontekstis on Vooglaid kenasti argumenteerinud. Ta on öelnud Jääkeldri pöördumises öeldu kohta (21. novembril Vabariigi Presidendi, Harta 12 allakirjutante, vabakonna ja parlamendis esindatud erakondade esindajate ning kultuuritegelaste ja poliitikateadlaste käivitatud Kadrioru Jääkeldri algatuse sihiks on riigivõimu ja kodanike vahelise usalduskriisi lõpetamine), et usalduskriisi, nii nagu iga teisega, ei ole mõtet tegeleda, on vaja leida, sõnastada ja avalikustada kriisi põhjused. Selles mõttes ta ütlebki, et analüütiline töö on tegemata. Tõepoolest, me oleme teadlikud igasugustest sündmustest, mis meid on viinud selle usalduskriisini, aga me

ei tea, kust läks asi nii viltu. Seda peab aga teadma, sest muidu ei saa ju viga parandada. Toon näite. Väänates sirge traadijupi kõveraks ja soovides teda uuesti sirgeks saada, siis on selge, et teda tuleb tagasi väänata, kuid me peame seda tegema mitte suvalisest kohast, aga sealt kust ta kõveraks läks. Nii on ka meie tänase ühiskonnas vohava usaldamatusega. Teame, et asi on kõver, kuid ei tea millisest kohast muutus tuli, kuidas sai valitsev seltskond minna äkki nii ülbeks, et asi kiiva kiskus või on tegemist sootuks plaanilise tegevusega? Seega Vooglaid osutab sellele, et pole esitatud küsimust MIKS? Ta on isegi loetlenud 4 küsimust, millele vastata tuleb. Seega artikli kontekstis pole selle väite osas Vooglaiule midagi ette heita. 3. Ülo Vooglaid "Kuna kriisi lihtsalt lõpetada ei saa, tuleb tegeleda selle põhjustega. Selleks tuleb muuta: ... /järgneb pikk loetelu". Agu Laius: kõige sellega tegeletakse igapäevaselt. Loetlemine läheb väga pikale.

Raivo Uukkivi: jälle demagoogiline lähenemine – sellega tegeletakse igapäevaselt ja loetelu läheb pikaks. Millega siis tegeletakse igapäevaselt? Ma pole küll saanud aru, et tegeletakse. Võtame nt selle, et tuleks muuta koosseisu – inimesed, kes on põhjustanud selle usalduskriisi. Täna on nendeks, kes rahvale selgelt üle on visanud, ministrid (Mihhail, Parts, Pentus, Vaher) ja nende kaarega pööbli peale laskev suhtumine. Vinguge palju tahate, meie mingit süüd endal ei näe ja ei lähe kuskile. Hea näide on tänane Partsu kommentaar. Tuleks ka ükskord teaduspõhiselt selgitada, kuidas meil oleks mõttekas edasi minna majanduses, maksudes jne. Kas laseme välisinvestoritel jätkuvalt meie vara välja viia või teeme midagi, et sellega oma inimesi aidata. Sellised küsimused on ju kõik kainelt läbi käimata. Täna need võimurid korrutavad jäärpäiselt, et liberaalne majandus ilma riigi sekkumata on ainus võimalus, et imelihtne maksusüsteem on ainus, et tõsta tuleb kaudseid makse ja vähendada otseseid ja seeläbi tegelikult võtta keskmiselt inimeselt veelgi enam ära jne., jne. Pole selliseid analüüse, pole ka arutelu, sest üks pool surmab arutelu koheselt. Seega, Agu, ei tegeleta nende küsimustega ja Vooglaiu ettepanek on ennekõike aidata sooviv. Nii tuleks seda võtta, aga mitte kohe vaidlema hakata.

Agus Laius: Hinnangu andmise Eesti Koostöö Kogule jätan vahele.

Raivo Uukkivi: Ilmselt sa ei saagi seda kommenteerida, sest Vooglaid ilmselgelt teab millest räägib ja ka nendele probleemidele viitab.

4. Ülo Vooglaid: "Sõnavabadusel on mõte vaid sel juhul, kui kellelgi on kohustus kaitsta neid, kes seda õigust kasutavad, kui keegi on tegelikult kohustatud ka kuulama ja tegelikult arvestama rahuldaval määral argumenteeritud seisukohti." Agu Laius: Ei ole absoluutne. Arvestatakse üsnagi palju hästi argumenteeritud seisukohti. Probleem on pigem selles, et esitatakse emotsioone, mitte argumenteeritud seisukohti. Edeneb kaasamise hea tava järgimine nii ministeeriumites kui ka Riigikogus.

Raivo Uukkivi: Sinu kommentaarist olen 100% nõus selle väitega, et „probleem on selles, et esitatakse emotsioone, mitte argumenteeritud seisukohti“. Nii ongi ja sinu sellele teema argumentid taanduvad ka kõik emotsiooniks. Samas mitte Ülo Vooglaiu omad, juhul kui loed jällegi kogu seda lõiku mõttega. Ka Vooglaid teab, et on olemas palju igasugu ümarlaudu ja koostöökogusid, liitusid, kuid koostööd ei ole. Vooglaid ütleb selgelt, et koostöö mängimine ei ole koostöö! Selles on sügav tõde ja iseloomustus Eestile tervikuna. Olulised MTÜ-lised liidud on kaaperdatud tegelikult erakondade poolt ja pandud „õiges“ suunas tööle. Üks nt on omanike liit, mis on selgelt IRL-i taustaga. Heaks näiteks on ka riigi ja kohalike omavalitsuste läbirääkimised, mis igal aastal toimuvad ja alati lõppevad erimeelsuste protokolliga, käesoleval aastal jäi vist isegi allkirjastamata. Seega on meil olukord, kus räägitakse hästi palju koostööst vabakondadega, aga tegelikult seda pole ja kui ongi, siis on see konkreetne „vaba“ kond juba erakond. Sama on koostöö Riigikogu tasandil. Sinna on viidud mitmeid riikliku tähtsusega teemasid. Kuulatakse, saal on pooltühi ja midagi ei järgne. Mis see siis on, kui mitte koostöö mängimine. Ise sa juhtisid ju ka Ühiskondliku leppe SA-d, millest ei tulnud midagi, vähemalt eesmärgipärast.

Agu Laius: Ülo emotsionaalsete samuti argumenteerimata lõikude osas pole vajagi midagi lahata.

Raivo Uukkivi: ei leidnud neid argumenteerimata lõike, kõik lõigud on mingi väite iseloomustamiseks.

5. Ülo Vooglaid (lemmiktees?) "Kui kogu ei taha, et rahva üle edasi naerdaks, vaid peab vajalikuks usalduskriis ületada, siis on vaja alustada algusest, mitte keskelt! Siis on vaja kaasata eksperdid, luua kogu käsituse teoreetiline, metodoloogiline ja metoodiline alus. Rahvakeeli öeldes, tuleb enne mee korjamist luua kärg, kuhu mesi panna."

Agu Laius: See üleskutse on kõige ilmsem soovitus lükata probleemide lahendamine kuhugi ülikaugesse tulevikku. Selle teesiga materdab Ülo alati, kui millegagi tegelema hakatakse.

Raivo Uukkivi: See on sul mitte vaid demagoogiline väide, aga ka suhteliselt perspektiivivaene. Kahjuks on selline suhtumine Eestis viimasel ajal väga omane. Tahetakse olulisi otsuseid teha kihutades ja ilma eksperte kaasamata. Konkreetsel juhul on jälle väga vale seda lõiku kommenteerida ilma ülejäänud artiklit ja selles sisalduvat analüüsimata. Tuletan meelde, et asi sai alguse usalduskriisist, mille olemasolu on kõik möönnud, seega tuleb tulla Vooglaiu artikli alguses öeldu juurde ja vastata küsimustele MIKS? Ehk selgitada välja kust see traat kõverduma hakkas. Seda tööd ei TOHI nimetada venitamiseks. Ilma selle töö tegemiseta võib juhtuda, et võetakse vastu otsused, mis probleemi hoopis võimendavad ja mille uuesti õigeks ajamiseks läheb enam nii rahalist kui ajalist ressursi. Seega, kui see on Vooglaiu

lemmiktees, siis see näitab veelkord tema küpsust ja peaks igasugustel koostöö kogude liikmetel kõrva kikki ajama ja Vooglaiult abi küsima suunama.

Siinkohal soovitan lugeda veelkord järgmist lõiku ja siis öelda, kas siin on tegemist demagoogia ja/või emotsiooniga: „Riigikogu, valitsuse ja rahva koostöö ei saa olla kokkuleppe küsimus; rahval (loe: kõrgema võimu kandjal) on õigus nõuda, et Riigikogu ja Valitsus teeksid kõik võimaliku riigi kaitsmiseks ning rahva hüvanguks, nagu ka looduse, Looja ja kultuuri hoidmiseks. Paraku võib näha ja tunda vastupidist igäüks, kes ei kuulu eliidi hulka. Kõige selgemalt avaldub lootusetus sündivuses ja väljarändes. Kui koostöökogu ei näe (või näeb, aga ei tunnista), kriisi põhjuste hulgas rahvalt võimu kaaperdamist ning rohkem kui poole elanikkonna paiskamist vaesusse, siis pole koostöö mõeldav ja arutada pole mitte midagi.“

6. Agu Laius: Peatükis pealkirja all "Seaduste paranduste parandused..." laiendab Ülo suvaliselt Koostöö Kogu rolli ja siis süüdistab kogu selle rolliga mittehakkamasaamises ja kompetentsi ületamises.

Raivo Uukkivi: Agu, ma ei tea, kas sa pead mind ja meie grupi lugejaid lugemisokamatuteks, aga sellist peatükki Vooglaiu loos ei ole. Küll on seal numbriga 4 markeeritud peatükk/lõik/vms. See algab Jääkeldri pöördumise tsiteerimisega, kus Eesti Koostöö Kogu nõukogu võtab austuse ja vastutustundega vastu...ettepaneku tagada ühise seadusloomeprotsessi praktiline korraldus. Seega kuidas on võimalik sedastada, et Vooglaid on suvaliselt laiendanud Koostöö Kogu rolli? Kui keegi on seda suvaliselt teinud, siis ainult Jääkeldri seltskond. Vooglaid on vaid analüüsinud seda, et mis võimalused Kogul on. Tegelikult vist polegi rohkem kui ettepanekute tegemine. Vooglaid osundab avalduse lapsikule sõnastusele, mis ajab mõtlevad inimesed muigama küll. Seega eksid ka selles osas oma analüüsist.

7. Agu Laius: Ülo vaidlustab Jääkeldri seisukoha „Eesti Koostöö Kogu ootab juba täna Eesti elanike ja organisatsioonide ettepanekuid järgmistel Kadrioru Jääkeldris kokku lepitud valdkondades:
* erakondade rahastamise ausus ja kontrollitavus, sealhulgas rahavõimu mõju kahandamine poliitilises otsustusprotsessis;
* erakondadevahelise ja -sisese konkurentsi ausus ja elavus;
* valija hääle kaalukus valimistulemuse otsustamisel;
* kodanike aus kaasatus ja laialdasem osalemine poliitilises protsessis valimistevahelisel ajal;
* ühiskondliku ruumi (sund)politiseerimise ja -parteistamise pidurdamine.“
Agu: Mis neis viies punktis halba on, kui neid Eestis paremini reguleerima hakatakse?

Raivo Uukkivi: Mina ei saa küll väita, et ta vaidlustab midagi. Ta esitab küsimusi ja õigustatult, sest tulles jälle tagasi artikli alguse juurde – see Jääkeldri istumine tekkis väga kiiresti ja korrektselt seda ju ettevalmistada ei jõutud. Seega need „kokkulepitud“ teemad valmistas ette ilmselgelt kitsas seltskond ja seetõttu Vooglaid küsibki. Küsijale

suu pihta ei lööda. Ja küsimuse esitamine ei ole vaidlustamine. Pealegi kui need kokkulepitud valdkonnad on päevapoliitilised ja nendele vastamine on jällegi tulekahju kustutamine ja tegelikult ei vasta küsimusele MIKS? Muidugi pole need valdkonnad valed ja kui neid põhjalikult analüüsida, siis võib siit ka üttest tulla. Agu Laius: Teksti lõpus on Ülol, nagu tavaliselt tema tekstides hulgaliselt küsimusi, millele ta ka ise ei suuda kunagi vastata ning laseb paista tegijaid suutmatutena.

Raivo Uukkivi: Selle väitega ei ole ma kindlasti nõus. Esiteks seetõttu, et sa jällegi ei põhjenda oma väidet ja samas demagoogiliselt ründad oponenti, kes ennast ka kaitsta ei saa ja teatad, et Vooglaid alati esitab küsimusi, millele ta vastata ei oska. Usu mind, küll ta oskab paljudele küsimustele vastata. Samas selle artikli mõttes ei olegi tema ju see, kes peaks lambist oskama vastata. Ta lihtsalt annab nõu, et sellistele küsimustele peaks suutma vastata see, kes kunagi selle kogu poolt tehtavat tööd hakkab kuskil presenteerima.

Agus Laius: Jah, kõige selle tõttu ei näinud mina selles artiklis midagi sellist, mis viiks neid arenguid edasi.

Raivo Uukkivi: Sellel artiklil on suur mõte sees, aga muidugi on lugejas kinni, kas ta tahab/suudab seda tabada või ei suuda/taha seda mitte. Mina saan sellest loost väga hästi aru, mida austatud Ülo Vooglaid öelda tahab. Kokkuvõtvalt võiks öelda, et sellest loost ei peaks lugema välja kibestumist, vaid võtta seda tasuta koolitusena.

Agus Laius: Raivo, nüüd ootan Sinult Sinu argumente selle teksti konstruktiivse sisu põhjenduseks.

Raivo Uukkivi: Püüdsin nagu oskasin ja teen ettepaneku mitte jääda kinni mingitesse lausetesse ja siis neid kontekstist välja kiskudes kommenteerida. See pole konstruktiivne. Seda enam, et konkreetse artiklis teemaks olnud usalduskriisi ei eita Eestis enam mitte keegi.